

Import av rysk gas till Sverige

Briefing, september 2022

Sammanfattning

Sedan Ryssland anföll Ukraina i februari 2022 har importen av kol och olja stoppats för att inte finansiera Putins anfallskrig. Men import av gas är fortfarande tillåten, trots att det är Rysslands främsta inkomstkälla och att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att stoppa import av rysk energi. Sedan krigsutbrottet har Sverige importerat rysk flytande gas, så kallad LNG, till ett värde av cirka 1,7 miljarder kronor.

Det finska statliga bolaget Gasum är en nyckelaktör som importerar gasen genom ett kontrakt med det ryska statskontrollerade Gazprom. Gasen skeppas ut från en LNG-terminal i Vysotsk, som ägs av kända ryska oligarker som står Putin nära, och finns med på både EU:s och USA:s sankionslistor, samt Gazprom.

Greenpeace kräver att importen upphör, för att stoppa finansieringen av den ryska invasionen och för att minska Sveriges beroende av fossila bränslen. Företag som handlar med ryska fossila bränslen eller använder sådana i sin verksamhet måste omgående upphöra med det och övergå till hållbara energikällor. Ett omedelbart svenskt eller europeiskt förbud mot import av rysk gas är ett nödvändigt steg i denna riktning.

LNG

Ryssland är en av världens största producenter av fossil gas och företag i Sverige har länge importerat och använt rysk gas i flytande form, så kallad LNG. Gasen utvinns främst i Sibirien och leds i pipelines till anläggningar vid kusten i Sabetta i Arktis och i Vysotsk norr om Sankt Petersburg. Där kyls den ner till -162° Celsius och övergår i flytande form, varpå volymen minskar 600 gånger jämfört med vad gasen har innan den kyls. Därefter kan den flytande gasen lastas ombord på fartyg för vidare transport till Europa och andra delar av världen.

Men LNG kan inte lossas var som helst. Det måste finnas en LNG-terminal i mottagarlandet för att lagra den flytande gasen och lasta om den till andra fartyg eller till tankbilar. I vissa länder leds den även vidare genom pipelines till företag och hushåll. I Europa finns endast ett fåtal hamnar med LNG-terminaler. I Östersjön finns tre fasta terminaler, en i Nynäshamn samt två i Finland: Pori och Tornio.

Import från Ryssland och stöd till Ukraina

Trots den ryska invasionen av Ukraina och riksdagens tillkännagivande till regeringen att import av rysk energi ska upphöra, har importen till Sverige fortsatt. Enligt loggar hos Marinetransport har tio tankers med rysk LNG ankommit till svenska hamnar, främst terminalen i Nynäshamn, under perioden mellan 25 februari till 24 augusti (tabell 1).¹ Beräkningar baserade på hamn- och fartygsloggarna visar att Sverige har tagit emot cirka 100 000 kubikmeter LNG från Vysotsk. Värdet på den gas som har importerats uppskattas till cirka 1,7 miljarder kronor.²

Aktörer

Gasen kommer från en LNG-terminal i ryska Vysotsk, ägd av Novatek (51%) och statskontrollerade Gazprom (49%). Största delägare i Novatek är oligarkerna och Putins vänner Leonid Mikhelson (25%), samt Gennadij Timtjenko (23.49%), den senare är med på både USA:s och EU:s sanktionslistor. Enligt Roman Anin, grävande journalist och gundare av den oberoende hemsidan iStories, som granskar rysk korruption, är det i praktiken Putin som äger alla Timtjenkos tillgångar.

Nyckelaktören i LNG-importen är det statliga finska bolaget Gasum, som har kontrakt med det ryska statskontrollerade Gazprom. Gasen fraktas till Gasums LNG-terminaler i Nynäshamn, Pori och Tornio med fartyg som har chartrats för ändamålet, samt med en egen bunkringstanker. Gasen säljs sedan till svenska och finska kunder, bland andra Viking Line, Circle K, SSAB, Outokumpu, Nynas AB och Wasaline.

Greenpeace anser

Fossil gas är inte en lösning på klimatkrisen eftersom satsningar på sådan infrastruktur leder till inlåsning av fossilberoende för lång tid. Importen av LNG från Ryssland är en del av den problematiken. Att importen dessutom bidrar till att finansiera Rysslands anfall mot Ukraina gör situationen oacceptabel.

Greenpeace kräver att importen upphör, för att stoppa finansieringen av den ryska invasionen och för att minska Sveriges beroende av fossila bränslen. Företag som handlar med ryska fossila bränslen eller använder sådana i sin verksamhet måste omgående upphöra med det och övergå till hållbara energikällor.

Ett omedelbart svenskt eller europeiskt förbud mot import av rysk gas är ett nödvändigt steg i denna riktning. Sveriges regering behöver agera för att stoppa importen av rysk gas och finansieringen av det ryska angreppet genom ett förbud mot import. Det ligger helt i linje med riksdagens tillkännagivande och behöver genomföras omgående.

---

1. Vissa loggar är ofullständiga eller motsägelsefulla, vilket gör att uppgifter om importen i vissa fall är uppskattningar.

2. SEK 1 689 071 165. Uppgiften baseras på beräknad import av 102700 m³ LNG, att 1 m³ LNG motsvarar 572 m³ fossil gas som innehåller 0,0098 MWh energi per m³ gas, samt att septemberterminer för gas kostade €272:80/MWh i slutet av augusti. <https://www.theice.com/products/27996665/Dutch-TTF-Gas-Futures/data?marketId=5419234> Valutakurs 2 september 2020.

Tabell 1. Beräknad import av rysk LNG till Sverige 25 februari–24 augusti 2022, m³

Datum	Hamn	Fartyg	Last
28 feb	Nynäshamn	Kairos	7 500
5 mars ³	Brofjorden	Coral Energice	18 000
18 mars	Nynäshamn	Coral Energice	18 000
26 maj	Nynäshamn	Kairos	7 500
27 maj	Nynäshamn	Coral Energy/Kairos	8 100
8 juni	Nynäshamn	Kairos	7 500
28 juni	Nynäshamn	Coral Energice	10 500
3 augusti	Nynäshamn	Coral Energy/Kairos	5 000
5 augusti	Nynäshamn	Coral Energy/Kairos	5 000
24 augusti	Nynäshamn	Coral Energy	15 600
Summa			102 700
Värde, SEK			1689 071 165

Källa: Fartygs- och hamnloggar, *Marinetraffic.com*

³ Transporten är svår att följa men bedömningen är att lasten troligen lossades i Brofjorden.